

Bosman, A. M. T., & Van Orden, G. C. (1997). Fonologie en orthografie: De fundamentele relatie tussen organisme en omgeving [Phonology and orthography: The fundamentele relationship between organism and environment]. *Tijdschrift voor Ontwikkelingspsychologie*, 23, 92-93.

Fonologie en Orthografie: De Fundamentele Relatie tussen Organisme en Omgeving

Anna M. T. Bosman

Vakgroep Orthopedagogiek Katholieke Universiteit Nijmegen

&

Guy C. Van Orden

Arizona State University

De resultaten van een groot aantal empirische studies laten zien dat fonologische processen een essentiële rol spelen in vrijwel alle talige vaardigheden waarover de mens beschikt. In onze presentatie willen we laten zien dat een nieuw paradigma in de cognitieve wetenschappen, i.e. dynamische systeem theorie, een metafoor verschaft waardoor wij deze fundamentele rol van de fonologie beter kunnen begrijpen. We hebben gekozen voor een recurrent netwerk als vormgeving van taal als dynamisch systeem. We zullen eerst laten zien hoe het netwerk dat voor onze doeleinden ontworpen is eruit ziet, waarbij de fundamentele rol van fonologie bij lezen, spellen en dyslexie duidelijk wordt. Daarna zal ingegaan worden op de resultaten die besproken zijn in de eerder

gepresenteerde bijdragen om te laten zien hoe dit relatief eenvoudige model tevens een adequate beschrijving kan geven van leren lezen, leren spellen en het leren van woorden in een vreemde taal.

Aan het eind van onze presentatie zullen we de keuze voor een recurrent netwerk als beschrijving voor taal-, lees- en spellingprocessen nader toelichten. Deze keuze is gebaseerd op een filosofisch standpunt inzake cognitieve c.q. gedragsfenomenen, waarin een fundamentele wederzijdse afhankelijkheid tussen omgeving (input, stimulus) en organisme (output, response) verondersteld wordt. Een recurrent netwerk doet recht aan deze veronderstelde wederzijdse afhankelijkheid.